

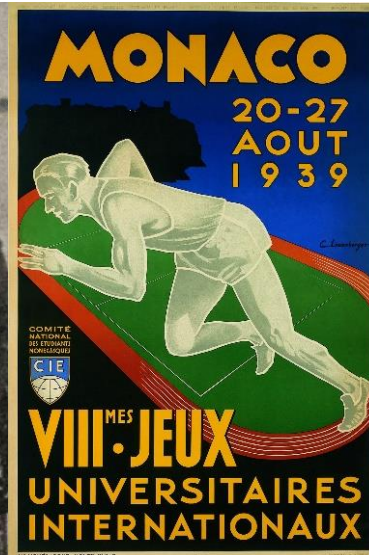
Volejbols Latvijas Universitātē

Par volejbola sākumu Latvijas Universitātē (LU) var uzskatīt 1925. gadu, kad pirmo reizi tika sludinātas mācību nodarbības avīzē “Students”, kurās varēja piedalīties ikviens. Sākumā volejbols un basketbols gāja kopsolī – abi sporta veidi piederēja basketbola savienībai. Uzņemot jaunu sportistu basketbolā, viņš skaitījās pierēģistrēts arī volejbolā, nejaudājot, vai viņš to vēlas un vai volejbols viņam padodas. Pirmais volejbola treniņš LU datēts tikai ar 1929. gadu. To vadīja instruktors Ādolfs Grasis, kurš vienlaikus bija arī basketbola, futbola, boksa speciālists un visu šo sporta veidu izlases dalībnieks. Sākumā volejbols un basketbols piederēja vienai basketbola savienībai, arī treneri – instruktori bija vieni un tie paši. 20. gadu beigās un 30. gados no Liepājas uz Rīgu studēt pārnāca daudzi izcili volejbolisti. Vairums no viņiem LU izvēlējās kā savu augstskolu. Minot volejbola aktivitātes LU studentu dzīvē, nedrīkst aizmirst Prezidiju konventa sportu P!K!S!. 1932. gada pavasarī notika P!K!S! pirmais basketbola un volejbola turnīrs. Rīgā, Konservatorijas zālē, draudzības spēlē sastapās Lettonia un Fraternitas Metropolitana. Pirmā nozīmīgā “Universitātes sporta” (US) uzvara volejbolā bija 1932. gadā izcīnītais čempiona tituls Latvijas volejbola čempionātā gan vīriešu, gan sieviešu konkurencē.

Universitātes Sporta volejbola vienības 1932. gadā. No kreisās puses Ādolfs Grasis, Elza Ozola, Zigrīda Zirģele, Anna Reizniece, Violeta Eversa, Velta Jansone, Arvīds Jansons, Jānis Tiltiņš, Kārlis Šleicers, Rūdolfs Jurciņš, Voldemārs Elmūts, Viktors Maike, Džems Raudziņš. Foto no Latvijas Sporta muzeja krājuma

Tomēr par US lielāko panākumu jāuzskata volejbolistu uzvara 1939. gadā Akadēmiskajās pasaules meistarsacīkstēs Monako. Starp 23 valstu sportistiem latvieši bija labākie. Šo izcilo panākumu guva volejbolisti: Arvīds Pētersons, Kārlis Šleicers, Uldis Ģērmanis, Voldemārs Elmūts, Alfrēds Hermanovskis un Indulis Laukēvics. Uldis Ģērmanis, kas ar savu azartisko spēli un pēdējo servi palīdzēja komandai izcīnīt čempionu titulu šo uzvaru aprakstīja šādi: “... Kā garais Viksteins “svērtja” savus īgauņus par zaudējumu latviešiem! Divos setos beigts un nobungots. Labi, ka tā! Ja būtu jāspēlē vēl trešais, nez vai mēs jaudātu staipīties pret tiem garajiem” (Ģērmanis Uldis. *Zili stikli, zaļi ledi : Rīgas piezīmes, 1968. gads*).

Studentu pasaules meistarvienība volejbolā 1939. gadā atceļā no Monako. No kreisās puses Arvīds Pētersons, Alfrēds Hermanovskis, Kārlis Šleicers, Indulis Laukēvics, Uldis Ģērmanis un Voldemārs Elmūts. Foto no grāmatas *Latvijas sporta vēsture, 1970. gads*

1939. gada Starptautisko studentu spēļu plakāts. Foto www.fisu.net

Uldis Ģērmanis (1915-1997) vēsturnieks un publicists, trimdas laikraksta “Brīvā Latvija” līdzstrādnieks 19. gs. 30. gados bija aktīvs volejbolists. Spēlēja Universitātes Sporta sastāvā un kopā ar komandu izcīnījis vairākas uzvaras gan Latvijas meistarsacīkstēs (1932., 1935., 1942. un 1943. gadā čempiona tituls) gan korporāciju rīkotajos turnīros. “Dr. his. Uldis Ģērmanis bija drosmīgs cīnītājs par savas tautas brīvību un godu - šī cīņas griba iegūta var būt sporta laukumā un arī kara laukā. Latvijas Universitāte Uldi Ģērmani (savos ironiskajos darbos ar segvārdu Dr. Ulafs Jāņsons) paturēs atmiņā kā lielisku vēsturnieku un publicistu, kurš savā laikā bija arī izcils volejbolists.” (*Personības Latvijas Universitātes sportā, 2004. gads*).

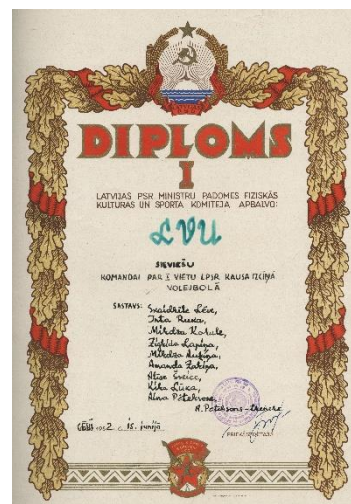

Uldis Ģērmanis. Foto no grāmatas Latvīešu rakstniecība biogrāfijās, 2003. g.

Latvijas volejbola čempionāti pēc otrā pasaules kara atsākās 1946 gadā. LU volejbolisti startēja, kā Latvijas Valsts universitātes (LVU) sportisti. Vīrieši par Latvijas Padomju Sociālistiskās republikas čempioniem kļuva 1947., 1948., 1950. un 1951. gadā. Sieviešu LVU komanda čempiona titulu ieguva ik gadu, laika posmā no 1946. līdz 1953. gadam.

LVU komanda 1948. gada Latvijas PSR meistarsacīkstēs volejbolā. No kreisās puses Tatjana Kalniņa, Zigrīda Lapiņa, Alise Šveice, treneris Arvīds Pētersons, Dzidra Uztupe, Inta Bērziņa-Belova, Aina Krūze-Hermanovska-Pētersone. Foto no Latvijas Volejbola federācijas krājuma

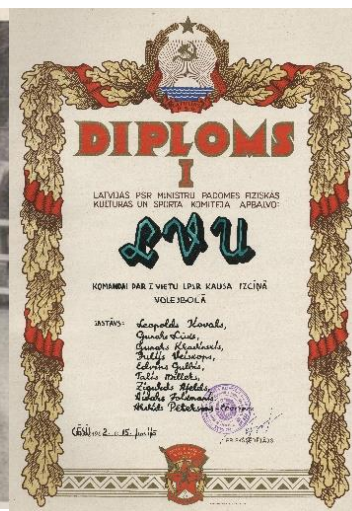

Diploms LVU sieviešu komandai par 1. vietu 1952. gadā LPSR kausa izcīņā. Foto no LU Sporta centra krājuma

Par tā laika meistarsacīkstēm raksta Leopolds Kovals: "Intriģējoši notikušas 1953. gada republikas čempionāta sacensības sievietēm. Tolaik spēcīgāka komanda bija LVFKI. Tur spēlēja vairākas izlases spēlētājas, un visi viņām bija paredzējuši uzvaru. Taču prognozes nepiepildījās. LVU komanda, kura spēlēja vājinātā sastāvā [...], demonstrēja neparastu cīņas spar un finālā trijos setos uzvarēja spēcīgākas pretinieces. Tā LVU komanda izcīnīja tiesības piedalīties Vissavienības meistarsacīkstēs." (Kovals L. *Latvijas volejbola vēsture, 1992. gads*).

*LVU vīrieši 50-tajos gados. No kreisās puses Leopolds Kovals, Jūlijs Veiskops, Tālis Millers, Gunārs Lūks, Gunārs Kravinskis, Herberts Lucis. Foto no grāmatas Kovals L. *Latvijas volejbola vēsture, 1992. gads**

Diploms LVU vīriešu komandai par 1. vietu 1952. gadā LPSR kausa izcīņā. Foto no LU Sporta centra krājuma.

Turpmāk LU volejbolisti, salīdzinot ar 50. gadiem neuzrādīja tik spožus rezultātus. Panākumu pamatā bija darba mīlestība un entuziasms. Pašaizliedzīgi strādāja treneri un sporta dzīves organizatori Ādolfs Grasis, Jānis Pelūde, Kārlis Šleicers, Arvīds Pētersons, Aleksis Ailis, Alberts Bajārs un it īpaši Leopolds Kovals.

Leopolds Kovals (1921-1993) - četrkārtējais Latvijas PSR čempions LVU sastāvā, 1947-1993 pasniedzējs LVU. Leopolds Kovals pedagoģisko darbu LVU uzsāka 1947. gadā, līdz 1974. gadam būdams pasniedzēja amatā, bet vēlāk līdz pat pēdējai darba dienai 1993. gadā - docents. LVU darba gaitu sākumā L. Kovals vadīja sporta nodarbības visu fakultāšu un kursu studentiem dažādos sporta veidos, taču vislielāko enerģiju viņš veltīja volejbola mācīšanas metodikai un volejbola attīstībai Latvijā. LVU sieviešu volejbola komanda L. Kovala vadībā no 1951. līdz 1967. gadam 10 reizes izcīnīja godalgotas vietas PSRS mēroga sacensībās, 15 reizes bija Rīgas čempiones un 14 reizes Latvijas Padomju Sociālistiskās republikas čempiones. Nozīmīgs ir arī L. Kovala kā aktīva sportista karjeras laiks - viņš bija viens no labākajiem tā laika volejbolistiem, izsakoties volejbola terminoloģijā - neaizvietojams cēlājs. Latvijas PSR izlasē Kovals spēlēja no 1945. līdz 1954. gadam. Pieminot L. Kovala lielo ieguldījumu Latvijas PSR volejbolā attīstībā, viņa bijušie audzēkņi un volejbola veterāni 1994. gada vasarā nodibināja sabiedrisko organizāciju "Trenera Kovala fonds". Četrkārtējais Latvijas PSR čempions LVU sastāvā L. Kovals lielu enerģiju veltīja volejbola attīstībai Latvijā, bija autors grāmatām "Volejbols" (1960) un "Latvijas volejbola vēsture 1920-1991" (1993).

Leopolds Kovals. Foto no LU Sporta centra krājuma

Ar volejbolu aktīvi nodarbojās arī LVU mācībspēki. "Volejbols zināmā mērā ir prāta spēle. Tajā vajadzīga izdoma un radoša pieeja, lai veidotu kombinācijas, kas vieno spēli. Turklāt volejbola priekšrocība ir tā, ka treniņa vai sacensību gaitā samēra viegli var sabalansēt fizisko slodzi ar spēlētāja reālām spējām. Šis apstāklis vairākiem LU mācībspēkiem ir ļāvis nodarboties ar volejbolu visa mūža garumā. Profesors Voldemārs Veics Latvijas Universitātes pasniedzējiem sāka organizēt volejbolu jau no 1957. gada. Aktīvs volejbola spēles fans bija LVU rektors, akadēmiķis Valentīns Šteinbergs (1966-1967 LPSR Volejbola federācijas prezidents), Filoloģijas fakultātes habilitētājs doktors Jānis Rozenbergs, LVU Svešvalodu fakultātes dekāns Andrejs Bankavs, vēstures habilitētais doktors profesors Kārlis Počs, ekonomikas zinātņu doktori un profesori brāļi Evins un Ilmārs Vanagi u.c." (*Voldemārs Veics: nepārtrauktā radošā darbībā, 2007. gads*).

LU strādājošo profesoru un docentu volejbola komanda. Pirmajā rindā no kreisās puses Voldemārs Veics, Jānis Rozenbergs, LVU rektors Valentīns Šteinbergs. Foto no grāmatas Voldemārs Veics: nepārtrauktā radošā darbībā, 2007. gads

Pēc 1991. gada LU volejbola komandu darbs neapstājās – tiek meklētas jaunas organizatoriskās un finansēšanas formas. 1991. gadā no 21. marta līdz 12. aprīlim notika pirmais US komercturnīrs volejbolā. LU volejbolisti gūst panākumus gan Latvijas Augstskolu sporta savienību (LASS) sacensībās (1998. gadā 1. vieta vīriešu konkurencē) gan Somijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas SELL studentu spēlēs (1998. gadā Tartu, Igaunijā).

1999. gadā LU sieviešu volejbola komandu sāk trenēt **Zigismunds Grigoļunovičs** (1932-2016), viņa vadībā LU komanda, kas toreiz saucās *LU Jaunība*, vairākkārt izcīnīja LASS un SELL spēļu čempionu titulu. Kādā studentu intervijā uz jautājumu, kāds ir trenera darbs, Zigismunds Grigoļunovičs atbildēja: "Viennozīmīgi interesants un radošs. Darbs ar jauniem, spēcīgiem dzīvespriecīgiem cilvēkiem liek pašam justies jaunākam. Vai grūts? Atbilde ir redzama manos matos. Sirmums radās ar gadiem. Šobrīd studentu dzīve ir saspringta - mācības, darbs, personīgā dzīve. Visam vajadzīgs laiks, sportam arī, un tas rada grūtības. arī sporta bāzes ierobežo. Un tomēr, students var daudz!" (*Sporta izglītība Latvijas Universitātē, 2009. gads*)

Zigismunds Grigoļunovičs. Foto Mārupes vēstis, 2015. gads

1999. gadā LU studentes Inguna Minusa un Inga Pūliņa piedalījās Eiropas U-23 pludmales volejbola čempionātā un izcīnīja 1. vietu. "Sacensības Grieķijā izrādījās neparedzēti grūtas - nebija trenera, kurš atbalstītu, laiks bija ļoti karsts, smiltis dedzināja pēdas. Taču abas - Inga Pūliņa un Inguna Minusa turējās godam un pirmo reizi izcīnīja 1. vietu U-23 grupā" (*Personības Latvijas Universitātes sportā, 2004. gads*).

Eiropas U-23 pludmales volejbola čempionāta uzvarētāji 1999. gadā. Pirmajā rindā no kreisās puses trešā Inga Pūliņa, nākamā Inguna Minusa. Foto no I.Minusas privātā arhīva

1999. gada Eiropas pludmales volejbola U-23 čempionāts, brīdis pirms apbalvošanas. Uz augšējā pakāpiena no kreisās puses Inga Pūliņa un Inguna Minusa. Foto no I.Minusas privātā arhīva

Inguna Minusa, studējot LVU Fizikas un matemātikas fakultātē, 1999. gadā sāk spēlēt volejbolu jaunizveidotajā komandā *LU Jaunība*, ko trenē Zigmunds Grigoļunovičs. *LU Jaunības* sastāvā Inguna iegūst Latvijas čempiones titulu, 2000. gadā 2. vietu, 2001. gadā 3. vietu. Atjaunotajās SELL spēlēs Inguna Minusa ar savu partneri Ingu Pūliņu ir trīskārtējās čempiones pludmales volejbolā. Nozīmīgākā Ingūnas Minusas uzvara pludmales volejbolā ir kopā ar Ingu Pūliņu izcīnītā 1. vieta Eiropas U-23 čempionātā 1999. gadā. Gadu vēlāk, 2000. gadā, uz Eiropas čempionātu Inguna un Inga brauc ar treneri Ilmāru Pūliņu un izcīna 2. vietu. Ingunas partnere pludmales volejbolā Inga Pūliņa viņu raksturo ar vārdiem: “Inguna ir ļoti izpalīdzīga un labestīga. Gribot negribot cilvēks kļūst atkarīgs no viņas labestības!” (*Personības Latvijas Universitātes sportā, 2004. gads*). Šobrīd Inguna Minusa nodod savas profesionālās zināšanas volejbolā “Minusas volejbola skolas” audzēkņiem. No 2018. gada Inguna Minusa ir Latvijas sieviešu izlases galvenā trenere.

Inga Pūliņa 1998. gadā pabeidza Murjāņu Sporta ģimnāziju un iestājās LU Fizikas un matemātikas fakultātē, izvēloties optometrijas specialitāti. 2000./2001. gada sezonā Inga Pūliņa sāka spēlēt Universitātes komandā *LU Jaunība* un republikas čempionātā izcīnīja 2. vietu. Pludmales volejbolu viņa sāka spēlēt sava prieka pēc, speciāli netrenējoties, taču guva ievērojamus rezultātus. 1999. gadā vasarā Inga ar Ingunu Minusu piedalījās Eiropas pludmales volejbola čempionātā U-23 un izcīnīja 1. vietu, 2000. gadā – 2. vietu. Atjaunotajās SELL spēlēs Inga Pūliņa ar savu partneri Ingunu Minusu bija trīskārtējās čempiones pludmales volejbolā. “Komandas biedrenes par Ingu saka, ka viņa ir jautra un gudra, sportā ļoti nopietna un mērķtiecīga. Spēlēs fantastiski izpaužas viņas raksturs, jo viņa nekad nepadodas un, cik vien var, neļauj to darīt citām komandas biedrenēm!” (*Personības Latvijas Universitātes sportā, 2004. gads*).

2005. gadā pirmo reizi Eiropas Universitāšu Volejbola čempionātā LU komanda izcīnīja Eiropas čempionu titulu.

2005. gada Eiropas Universitāšu čempioni volejbolā . Pirmajā rindā no kreisās puses Klāvs Zaļkalns, Valters Ramma, Ansis Medenis, Aivars Pertusevičs. Otrajā rindā LU Sporta direktors Jānis Melnbārdis, Edgars Seberžs, Edgars Reinfelds, Māris Vensbergs, Kaspars Saulītis un treneris Aigars Bīrzulis. Foto www.eusa.eu

LU izlases komandām tika meklētas jaunas sadarbības formas. Vīriešu volejbola komanda “Inčukalns/LU”, sadarbojoties ar sporta klubu “Rīga”, no 2006. gada Latvijas čempionātos piedalās kā “Rīga LU/Inčukalns”. LU sieviešu volejbola komanda Latvijas čempionātos startē ar nosaukumu “Jelgava/LU”. 2016. gadā Jelgava/LU izcīnīja 1. vietu Latvijas čempionātā.

Latvijas čempiones 2016. gadā. «Jelgava/LU» komanda: Ingrīda Zauere, Sanda Ragozina, Inese Juršone, Evija Spalva, Sanda Liepiņlauska, Linda Jakobšone, Līva Sola, Jana Bērziņa, Anna Lejiņa, Ilze Liepiņlauska, Kristīne Lece, Madara Nemme, treneris – Jānis Leitīis. Foto Latvijas Volejbola federācija

2017.gadā. LU sieviešu komanda izcīnīja 2. vietu Latvijas XXVII Universiādē. LU komandu pārstāvēja Ginta Vedļa – komandas kapteine, Elvita Dolotova, Olga Kudrova, Viktorija Brailko, Linda Jakobšone, Liene Adeleviča, Darja Panfilova, Karina Grigorjeva, Ilona Cehanoviča, Krista Rozenberga, Daila Žukauska, Annija Liniņa. Komandas trenere Kristīne Tene. 2018. gadā Latvijas XXVIII Universiādē LU komandai piekāpjoties Rīgas Stradiņa Universitātes volejbolistēm atkal jāsamierinās ar vicečempionu titulu. Latvijas XXVIII Universiādē LU komandu pārstāvēja Ginta Vedļa, Viktorija Brailko, Olga Kudrova, Linda Liniņa, Liene Adeleviča, Alise Igale, Elvita Dolotova, Krista Rozenberga, Daila Žukauska, Sindija Bože, Viktorija Zimeta, trenere Kristīne Tene.

LU sieviešu komanda Latvijas XXVII Universiādē. Foto www.lu.lv/sports

LU sieviešu komandai Latvijas XXVIII Universiādē. Foto www.facebook.com/Luvolejbols

2018.gadā LU sieviešu komanda izcīnīja 2. vietu Nacionālās līgas turnīrā.

Pirmajā rindā no kreisās puses Viktorija Brailko, Viktorija Zimeta, Elvita Dolotova, Krista Rozenberga. Otrajā rindā no kreisās puses Kristīne Tene, Lubova Tihomirova, Olga Kudrova, Liene Adeleviča, Ginta Vedļa, Madina Isajeva, Sindija Bože, Alise Igaļe un Uģis Bisenieks. Foto www.facebook.com/Luvolejbols/

Volejbols studentu vidū bija un ir ļoti populārs. Izlases komandas piedalās Latvijas Republikas un Rīgas čempionātos, starptautiskās augstskolu sacensībās. Arvien populārāki kļūst arī LU Sporta nakts turnīri, kuros volejbolisti sacenšas arī pludmales volejbolā. 2018.gadā Latvijas XXIX Universiādē LU vīriešu komanda izcīnīja 1. vietu, sievietes komandai 2. vietu pludmales volejbolā.

Latvijas XXIX Universiādes uzvarētāji pludmales volejbolā. No kreisās puses Rinalds Belerts, Rihards Finsters. Foto www.facebook.com/Luvolejbols/

Latvijas XXIX Universiādes 2. vietas ieguvējas. No kreisās puses Elvita Dolotova un Ginta Vedļa. Foto www.facebook.com/Luvolejbols/

Izmantotie informācijas avoti

Čika Vilis. Latvijas sporta vēsture : 1918-1944 / Vilis Čika un Gunārs Gubiņš. [Vašingtona] : Amerikas latviešu apvienības fiziskās audzināšanas un sporta birojs, 1970 381, [2] lpp. : il.

Keisels Guntis. Volejbols Latvijā : no saknēm līdz mūsdienām / sastādītājs Guntis Keisels ; autori: Dainis Āzens, Guntis Keisels, Andris Kļaviņš, Juris Visockis ; mākslinieks Edgars Švanks ; atbildīgā redaktore Liene Soboļeva ; tulkojums angļu valodā: Ilze Kreišmane. - Rīga : Jumava, [2018]. - 240 lpp. ISBN 9789934202162.

Kovals Leopolds. Latvijas volejbola vēsture : 1920.-1991. g. / L. Kovals. - Rīga : [Latvijas volejbola federācija], 1992. - 83, [4] lpp.

Kovals Leopolds. Latvijas volejbola vēsture (1920.-1987.) : uzzīņu materiāls / L. Kovals ; Pēteris Stučka Latvijas Valsts universitāte. Fiziskās audzināšanas katedra. - Rīga : P. Stučka Latvijas Valsts universitāte, 1989. - 95 lpp.

Personības Latvijas Universitātes sportā / J. Melbārža red. ; Latvijas Universitātes Sporta klubs "Universitātes sports". Rīga : Latvijas Universitāte, 2004. - 261 lpp. ISBN 9984725766.

Sporta izglītība Latvijas Universitātē / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības centrs ; [autoru kolektīvs: R. Ansone ... [u.c.]]. - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009. - 263 lpp. ISBN 9789984450681.

Sports Latvijas Universitātē : vēsturiski informatīvs materiāls / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības katedra ; [aut.kol.: R. Ansone ... [u.c.]]. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. - 330 lpp. ISBN 9984516083.

Sports personības pilnveidošanā : [rakstu krājums] / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības katedra ; [redkol.: J. Melbārdis ... u.c.]. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2000. - 71 lpp. ISBN 9984661393.

Universitātes Sportam - 70 gadu! : [Sakarā ar LU sporta kluba 70.gadad. : Raksti] Saturs: Sporta karalienes dzirnavās / Juris Valdovskis. US pārstāvji -- pašreizējie Latvijas rekordisti; LU studenti -- valsts junioru rekordisti; Basketbols / Inta Pāne. Galda teniss / Egils Rubenis. Rokasbumba / Velta Puriņa. Sports Ķīmijas fakultātē / B.Šmits. Volejbols / Egils Rubenis. Universitātes Bridža klubs; Sports Fizikas un Matemātikas fakultātē / Ildze Straume// Universitātes Avīze, 1999, 18.janv. 6.-9.lpp.

Vensbergs Māris. Pirmo reizi LU [Latvijas Universitātes] komandai Eiropas čempiontituls : [par Eiropas Universitāšu Volejbola čempionātu Tallinā] / Māris Vensbergs // Sports, Nr.103 (2005, 8.jūl.), 14.lpp.

Voldemārs Veics: nepārtrauktā radošā darbībā / [sakārtojais Imants Amanis]. - Rīga : RaKa, 2007. - 112 lpp. ISBN 9789984159300.